

CENTRAAL
EXAMEN 2019
Havo 5

Inhoud

Voorwoord	2
Inleiding.....	3
GEBRUIK VAN HULPMIDDELEN BIJ HET CE.....	4
DYSLEXIEVERKLARING	5
ZAKEN RONDOM HET EXAMEN.....	6
I. Eindcijfers en uitslag van het examen	6
II. Herkansing ("Tweede tijdvak").....	7
III. Uitgestelde examens	7
IV. Extra vak boven de "studielast"	7
V. Commissie van beroep.....	7
VI. Examenuitslag	8
BELANGRIJKE DATA IN 2019.....	8
TWEEDE TIJDVAK CE HAVO	9
DERDE TIJDVAK CE.....	9
Bijlagen	10
Examenrooster	10
Aantekeningen	13

Voorwoord

Beste examenkandidaten,

Op basis van de toetsen, die je in leerjaar 4 en 5 volgens het PTA (programma van toetsing en afsluiting) hebt gemaakt, kwam het cijfer van het Schoolexamen (SE) tot stand. Het examen ga je de komende weken afronden met het maken van het Centraal Schriftelijk Examen (CE).

Om het CE goed te laten verlopen, krijg je van ons dit boekje.

Hierin vind je de afspraken en het rooster voor de examenperiode van **donderdag 9 mei** tot en met **woensdag 22 mei 2019**. Lees alles goed door, bespreek het thuis, dan kan er niks mis gaan. Heb je vragen? Kom dan gerust even langs, we helpen je graag.

De komende weken sluit je een bijzonder jaar af, misschien wel je laatste op het Vechtdal College. We hopen dat je de laatste weken de rust vindt om alles goed voor te bereiden en dat we je straks kunnen feliciteren en je een waardevol diploma mogen uitreiken.

We wensen je veel sterkte en succes.

Namens het team,

Examencommissie:

C. Vosselman	directeur Ommen
K. Jongejan	teamleider vmbo basis/kader
R. Rekker	teamleider vmbo T+
A. van der Snel	teamleider havo
T. Kooistra	plv. teamleider vwo
H. Enoch	secretaris van het examen vmbo
H. Sikkens	secretaris van het examen havo/vwo

Inleiding

Donderdag 9 mei beginnen de Centrale Examens (CE).

Ten behoeve van deze examens is een aantal regels vastgelegd door het ministerie en de inspectie. Deze betreffen: de gang van zaken tijdens de zittingen van het examen, gebruik van papier en hulpmiddelen, wettelijke bepalingen in geval van frauduleuze handelingen en wat te doen in bijzondere gevallen.

Alle regels dienen door leerlingen, docenten en schoolleiding strikt nageleefd te worden. Het feit dat de examens landelijk zijn, brengt met zich mee, dat de regels strak zijn geformuleerd en er dus weinig soepelheid is in de toepassing ervan.

REGELS EN AFSPRAKEN

Het is van groot belang het onderstaande goed te lezen

1. Dit boekje bevat een rooster waarop je kunt vinden waar en hoe laat je aanwezig dient te zijn. Bekijk dit goed, het kan van dag tot dag verschillen. Let op eventuele wijzigingen. Zorg dat je bij elke zitting 10 minuten van tevoren aanwezig bent bij de examenzaal.
2. Als door ziekte of bijzondere omstandigheden problemen ontstaan, neem dan direct contact op met de school. Er is nooit sprake van een voortdurende ziektemelding. Voor elk examen dat je mist, moet je je vooraf afmelden! Als er bijzonderheden zijn tijdens het examen moet je dit direct melden bij één van de surveillanten.
3. Als je te laat komt op het examen krijg je geen extra tijd. Zelfs geldt dat wie een half uur of meer te laat komt niet meer naar binnen mag. Voor dit deel van het examen word je verwezen naar het tweede tijdvak.
4. Het meenemen van andere dan toegestane boeken en hulpmiddelen is verboden. Tassen, jassen en mobieltjes buiten de zaal laten. De lijst met toegestane hulpmiddelen vind je op <https://www.examenblad.nl/publicatie/20170626/regeling-toegestane-hulpmiddelen/2019>
5. Je gaat in de zaal zitten op de plaats, waar jouw kaartje ligt. Je zet je naam en je examenummer op het papier.
6. Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (behalve tekeningen en grafieken). Met typex mag nooit worden gewerkt.
7. Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van door de school verstrekt examenpapier, kladpapier en grafiekenpapier. Je mag dus geen eigen papier meenemen naar de examenzaal.
8. Zorg ervoor dat je de goede hulpmiddelen bij je hebt. Zie daarvoor de volgende pagina's van dit boekje.
9. Indien de gang naar het toilet onvermijdelijk is, vindt die plaats onder begeleiding van een surveillant. (Er zijn overigens grenzen aan die begeleiding.)
10. Als er iets is, je wilt bv. papier, waarschuw je een surveillant, dus: loop niet zomaar van je plaats.

11. De kandidaat handelt in strijd met de regels. Als de kandidaat zich niet aan de regels houdt, kan de directeur maatregelen nemen. Voor hij zijn beslissing neemt, hoort hij de kandidaat. De kandidaat kan tegen de beslissing van de directeur in beroep gaan bij een hiervoor door het bevoegd gezag ingestelde commissie van beroep (zie Eindexamenbesluit VO artikel 5). De maatregelen die genomen kunnen worden zijn opgesomd in lid 2 van artikel 5. Andere maatregelen zijn niet mogelijk. Zie ook <https://www.examenblad.nl/onderwerp/onregelmatigheden-en-fouten-bij/2019>
12. Gebruik geen snoep in papiertjes en ook geen blikjes fris. Zeer storend.
13. Als je klaar bent, mag je weg, behalve het laatste kwartier van het examen. Ook moet je minstens een klokuur aan een examen werken.
 - Schuif je stoel niet aan, dat geeft te veel lawaai.
 - Je levert het gemaakte werk in bij de surveillant (ook de opgaven en het "klad"). Na afloop van de zitting mag je de opgaven en het "klad" ophalen. (Schrijf wel je naam erop).
 - Zorg ervoor dat je het **juiste en volledige werk** inlevert. Dat betekent dat jij het gemaakte werk aan de surveillant overhandigt en dat alles wat je in wilt leveren ook ingeleverd wordt. **Jij bent daarvoor verantwoordelijk.**
 - Je mag niet binnen een uur na aanvang van het examen weggaan en vanaf een kwartier voor tijd mag niemand meer vertrekken. Dit om de rust in het lokaal te waarborgen.
14. Tijdens de examenperiode graag de grootst mogelijke rust in en om de school betrachten:
 - napraten niet voor de deur, maar elders.
 - mobiele telefoons mogen niet mee de examenzaal in.

GEBRUIK VAN HULPMIDDELEN BIJ HET CE

1. Rekenmachines

Bij de examens wiskunde, is een grafische rekenmachine nodig. Een leerling mag niet de applicatie ZoomMath op zijn grafische rekenmachine installeren. Bij het vak economie, m&o en biologie, natuurkunde en scheikunde mag **géén** grafische rekenmachine worden gebruikt (wel een gewone).

Controleer je eigen rekenmachine van tevoren en vergeet hem niet mee te nemen naar het examen. Het is belangrijk dat het **geheugen** van een grafische rekenmachine **gewist** wordt voor de aanvang van een zitting van het CE. Voor vragen over het wissen van het geheugen van je rekenmachine gelieve je bij je docent wiskunde te melden!

2. BINAS

Bij de examens scheikunde, natuurkunde en biologie wordt het Binas Tabellenboekje gebruikt. Alleen de **6^e** druk is toegestaan. **Het Binas Tabellenboekje moet zelf worden meegebracht maar moet absoluut onbeschreven zijn en niet gekaft!**

3. Bosatlas

Bij het examen aardrijkskunde is een atlas nodig. Toegestaan is de grote Bosatlas, **55^e** druk. De Bosatlas wordt door de school verstrekt.

4. Woordenboeken

Bij de moderne vreemde talen is gebruik van een woordenboek vreemde taal-Nederlands en Nederlands-vreemde taal toegestaan.

Op verzoek van de examenkandidaat mag het bevoegd gezag van een school bij het vak Engels de examenkandidaat toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken in plaats van een woordenboek Engels-Nederlands.

Bij alle vakken is een woordenboek Nederlands toegestaan. De huidige officiële spelling geldt. In plaats van het eindelijk woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek Nederlands naar een vreemde taal, bijvoorbeeld naar de thuistaal van de kandidaat. Je moet zelf voor een woordenboek zorgen.

5. Basispakket hulpmiddelen (zelf meenemen)

- schrijfmateriaal (voldoende pennen!!!)
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- geodriehoek
- vlakgum
- rekenmachine

Zorg ervoor dat je deze hulpmiddelen altijd bij je hebt.

Tijdens het examen mag je geen spullen van elkaar lenen.

6. Gebruik van correctievloeistof of -roller is niet toegestaan.

DYSLEXIEVERKLARING

Tijdens het Centraal Schriftelijk Examen (CSE) kunnen leerlingen met een dyslexieverklaring, mogelijk/eventueel gebruik maken van de volgende mogelijkheden:

- 30 minuten extra tijd
- Hulp van een daisy-speler.
- Gebruik maken van een laptop.
- ICT-ondersteuning in de vorm van aangeboden software, bv Kurzweil.

Zie ook: <https://www.examenblad.nl/zoeken-in-volledige-tekst/2019?u=%E2%9C%93&q=dyslexie&hastype=1&st=relevantie&so=aflopend&count=10>

In bepaalde, vooraf vastgestelde situaties, kunnen leerlingen met een medische indicatie (als bijv. ADD,PDD-NOS) ook gebruik maken van deze mogelijkheden. Leerlingen die hiervoor in aanmerking komen hebben hierover al bericht gehad. Als je van mening bent dat jij geen bericht hebt gehad maar wel deze rechten hebt, neem dan zo spoedig mogelijk, via de mail, contact op met de heer Sikkens.

ZAKEN RONDOM HET EXAMEN

I. Eindcijfers en uitslag van het examen

De docent, die in de examenklas tevens examiner is, drukt het oordeel over kennis, inzicht en vaardigheid van de kandidaat in elk vak uit in een eindcijfer voor het school-examen (SE). Daarbij wordt gebruik gemaakt van een schaal van 1 t/m 10, met de daar tussen liggende cijfers, afgerond op één decimaal. Hoe dit eindcijfer tot stand komt is vastgelegd in het Programma van Toetsing en Afsluiting.

Het cijfer van het CE wordt ook afgerond op één decimaal. Het eindcijfer van een vak is het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers SE en CE.

Dit cijfer wordt afgerond tot een geheel getal (bv. 6,49 wordt 6 en 6,50 wordt 7).

Slaag-/zakregeling havo-5

Kernvakken

In schooljaar 2018-2019 mag je op de havo in totaal 1 eindcijfer 5 halen voor:

- Nederlands;
- Engels;
- Wiskunde

En voor de afzonderlijke kernvakken geldt dat tenminste het cijfer 5 dient te worden gehaald.

Een examenkandidaat is geslaagd als:

- het **gemiddelde** van alle Centraal afgelegde Schriftelijke Eindexamens minimaal **5,5** is.
- Voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde mag maximaal één vijf worden behaald.
- alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
- er 1 x 5 is gehaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
- er 1 x 4 of 2 x 5 of 1 x 5 en 1 x 4 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde tenminste 6.0 is
- en je hebt de rekentoets gemaakt.
- Een eindcijfer van een drie of lager op de cijferlijst betekent dat de leerling niet geslaagd is.

Daarnaast moet lo zijn beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'.

Cijfers voor maatschappijleer, godsdienst, het profielwerkstuk en ckv maken deel uit van het combinatiecijfer¹. Ook als een van de onderdelen van het combinatiecijfer een drie of lager is, is de leerling niet geslaagd, zelfs als het gemiddelde (oftewel: het combinatiecijfer) een zes of hoger is.

Een bijzondere situatie is er wanneer een extra vak gekozen is. Indien het nodig is de kandidaat te laten slagen, worden een of meer vakken niet betrokken bij de uitslag. De overgebleven vakken dienen wel een volledig eindexamen te vormen.

Diploma en cijferlijst

- Indien de kandidaat geslaagd is, ontvangt hij een diploma, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Er worden geen duplicaten uitgereikt.
- Elke voor een deeleindexamen afgewezen kandidaat ontvangt een lijst waarop vermeld de cijfers van het schoolexamen, de cijfers van het centraal examen en de eindcijfers.

¹ Voor leerlingen uit het cohort 16-17 wordt dezelfde regel gehanteerd op basis van de behaalde cijfers.

II. Herkansing ("Tweede tijdvak")

Iedere kandidaat - geslaagd of niet - mag voor één vak deelnemen aan het examen "Tweede tijdvak". Dit kan zijn om één van de volgende redenen:

1. om alsnog te kunnen slagen;
2. om een eventueel tegenvallend cijfer te verbeteren;
3. voor kandidaten met meer dan het minimum aantal vakken die door weglating van een van de vakken volgens de eerste uitslagbepaling al zijn geslaagd.

III. Uitgestelde examens

1. Kandidaten die in het eerste tijdvak van het CE om een geldige reden verhinderd waren om deel te nemen aan één of twee examenzittingen, kunnen de betreffende vakken alsnog op de dag van het tweede tijdvak (herkansing) doen (ma. 17 t/m wo. 19 juni 2019).

Wanneer een kandidaat in twee vakken examen moet afleggen die beide op een morgen of een middag vallen, kan in overleg met de inspecteur een regeling worden getroffen waardoor de zittingen van beide vakken plaats kunnen vinden.

2. Wie in het eerste tijdvak van het CE meer dan twee zittingen heeft gemist, of niet aan de herkansing kon deelnemen, kan het examen afronden in het derde tijdvak.

IV. Extra vak boven de "studielast"

Indien een kandidaat een extra examenvak in de vrije ruimte heeft en hiermee de reguliere studielast overschrijdt kan een leerling:

1. besluiten geen centraal examen in dit vak af te leggen; het vak komt niet op het diploma of op de cijferlijst.
2. het centraal examen afleggen in dit vak. Leidt dit tot een voldoende, dan wordt dit vak op het diploma en de cijferlijst vermeld. Leidt het tot een onvoldoende, dan geldt het volgende:
 - het cijfer heeft geen invloed op de einduitslag, de uitslag wordt bepaald op grond van de resultaten voor de reguliere vakken uit het profiel.
 - het vak wordt niet vermeld op het diploma en de kandidaat zelf beslist of het vak op de cijferlijst wordt vermeld.

V. Commissie van beroep

Wanneer tegen een kandidaat een maatregel is genomen wegens bv. een onregelmatigheid, kan deze daartegen in beroep gaan bij een Commissie van Beroep. Deze commissie is door het bevoegd gezag ingesteld. Zie ook artikel 7 van het Examenreglement (ter inzage op de site en bij de secretaris examencommissie havo/vwo de heer Sikkens).

VI. Examenuitslag

De uitslag van het examen volgt op de vergadering van de examencommissie op woensdag 12 juni. Vervolgens krijgen de kandidaten waarvan de voorlopige uitslag "afgewezen" luidt, **tussen 13.00 uur en 14.00 uur** bericht.

N.B. Zorg er dus voor dat je bereikbaar bent van 13.00 uur tot 14.00 uur!

Om 15.00 uur kunnen de geslaagde kandidaten de schriftelijke uitslag ophalen op school. Hierbij hoort ook het formulier waarop aangegeven kan worden of een leerling wil herkansen. Om 16.00 uur kunnen de kandidaten met voorlopige uitslag "afgewezen" hun schriftelijke uitslag ophalen op school. Dit is ook van belang i.v.m. de herkansingsmogelijkheden.

Aan alle kandidaten die aan het tweede tijdvak deelnemen, wordt de uitslag telefonisch doorgegeven op **vrijdag 28 juni (tussen 11.00 uur en 13.00 uur)**. Zorg dat je bereikbaar bent.

BELANGRIJKE DATA IN 2019

woensdag 17 april	-	laatste dag mogelijkheid bezwaar aantekenen tegen SE-cijferlijst
donderdag 18 april	-	laatste lesdag (LSD)
maandag 6 mei t/m woensdag 8 mei	-	examentrainingen
donderdag 9 mei t/m donderdag 23 mei	-	Centraal Examen 1 ^e tijdvak (zie rooster blz. 12-14)
woensdag 12 juni	-	uitslag examen eerste tijdvak (de geslaagde leerlingen worden om 15.00 uur op school verwacht, (de afgewezen leerlingen om 16.00 uur). Afgewezen leerlingen worden tussen 13.00 uur en 14.00 uur gebeld/bezocht. Zorg dat je bereikbaar bent.
vrijdag 14 juni	-	opgave tweede tijdvak vóór 10 uur bij dhr. Sikkens of dhr. Enoch
maandag 17 juni t/m woensdag 29 juni	-	Centraal Examen tweede tijdvak (herexamen)
vrijdag 28 juni	-	uitslag examen tweede tijdvak
woensdag 3 juli	-	19.00 uur: diploma-uitreiking havo 5

TWEEDE TIJDVAK CE HAVO

Maandag 17 juni:

13.30 uur – 16.30 uur: Nederlands, economie
13.30 uur – 16.00 uur: Engels

Dinsdag 18 juni:

13.30 uur – 16.30 uur: wiskunde A, natuurkunde, scheikunde, geschiedenis
13.30 uur – 16.00 uur: Frans, Duits

Woensdag 19 juni:

13.30 uur – 16.30 uur: wiskunde B, biologie, aardrijkskunde, m&o, kunst

DERDE TIJDVAK CE

Augustus 2019

Veel succes toegewenst bij je examens!

Examencommissie:

C. Vosselman	directeur Ommen
K. Jongejan	teamleider vmbo basis/kader
R. Rekker	teamleider vmbo T+
A. van der Snel	teamleider havo
T. Kooistra	plv. teamleider vwo
H. Enoch	secretaris van het examen vmbo
H. Sikkens	secretaris van het examen havo/vwo

Bijlagen

Examenrooster

EXAMENROOSTER 2019						
Donderdag 9 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
13.30 - 15.30	13.15	T+	biologie	43+1	44	111,113
13.30 - 16.30	13.15	Havo	wiskunde A,B	73,19	92	011
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	scheikunde	26	26	112
Vrijdag 10 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 11.30	08.45	Havo	Duits	47	47	011
13.30 - 15.30	13.15	T+	Nederlands	83	83	011
13.30 - 16.30	13.15	Havo	m&o	38	38	110,111
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	Nederlands	42	42	112,113
Maandag 13 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 11.00	08.45	T+	Duits	37	37	112,113
09.00 - 12.00	08.45	Havo	geschiedenis	65	81	011
09.00 - 12.00	08.45	Vwo	geschiedenis	16		
13.30 - 15.30	13.15	T+	economie	55	55	111,112,113
13.30 - 16.30	13.15	Havo	natuurkunde	32	55	011
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	biologie	23		

Dinsdag 14 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 11.00	08.45	T+	geschiedenis	31	67	011
09.00 - 11.30	08.45	Vwo	Duits	36		
13.30 - 15.30	13.15	T+	nask1 (natuurkunde)	26	26	112
13.30 - 16.00	13.15	Havo	Engels	102	102	011
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	economie	21	21	113
Woensdag 15 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 11.00	08.45	T+	aardrijkskunde	51	51	011
09.00 - 12.00	08.45	Vwo	kunst	3	3	107
13.30 - 15.30	13.15	T+	Frans	2	56	011
13.30 - 16.00	13.15	Havo	Frans	12		
13.30 - 16.00	13.15	Vwo	Engels	42		
Donderdag 16 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
13.30 - 15.30	13.15	T+	wiskunde	79	79	110,111,112,113
13.30 - 16.30	13.15	Havo	Nederlands	102	102	011
Vrijdag 17 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 12.00	08.45	Vwo	aardrijkskunde	13	13	011
13.30 - 15.30	13.15	T+	Engels	83+1	84	011
13.30 - 16.30	13.15	Havo	biologie	46	46	111,113
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	natuurkunde	26	26	112

Maandag 20 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 12.00	08.45	Havo	kunst	16	16	107
13.30 - 15.30	13.15	T+	nask2 (scheikunde)	17	89	011
13.30 - 16.30	13.15	Havo	economie	72		
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	wiskunde A,B,C	21,20,1	42	112,113
Dinsdag 21 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
09.00 - 12.00	08.45	Havo	aardrijkskunde	31	31	011
13.30 - 15.30	13.15	T+	beeldende vakken	24	73	011
13.30 - 16.30	13.15	Havo	scheikunde	37		
13.30 - 16.30	13.15	Vwo	m&o	12		
Woensdag 22 mei						
tijdsduur	aanwezig zijn	leerweg	vak	aantal lln.	totaal	locatie
13.30 - 16.00	13.15	Vwo	Frans	10	10	011

NB. In het meest ingrijpende noodscenario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kan het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot het moment van de aanvang van de vroegste zomervakantie (aanvangsdatum 6 juli 2019). Het is dan ook aan te bevelen de zomervakantie niet vóór 6 juli 2019 te plannen.

